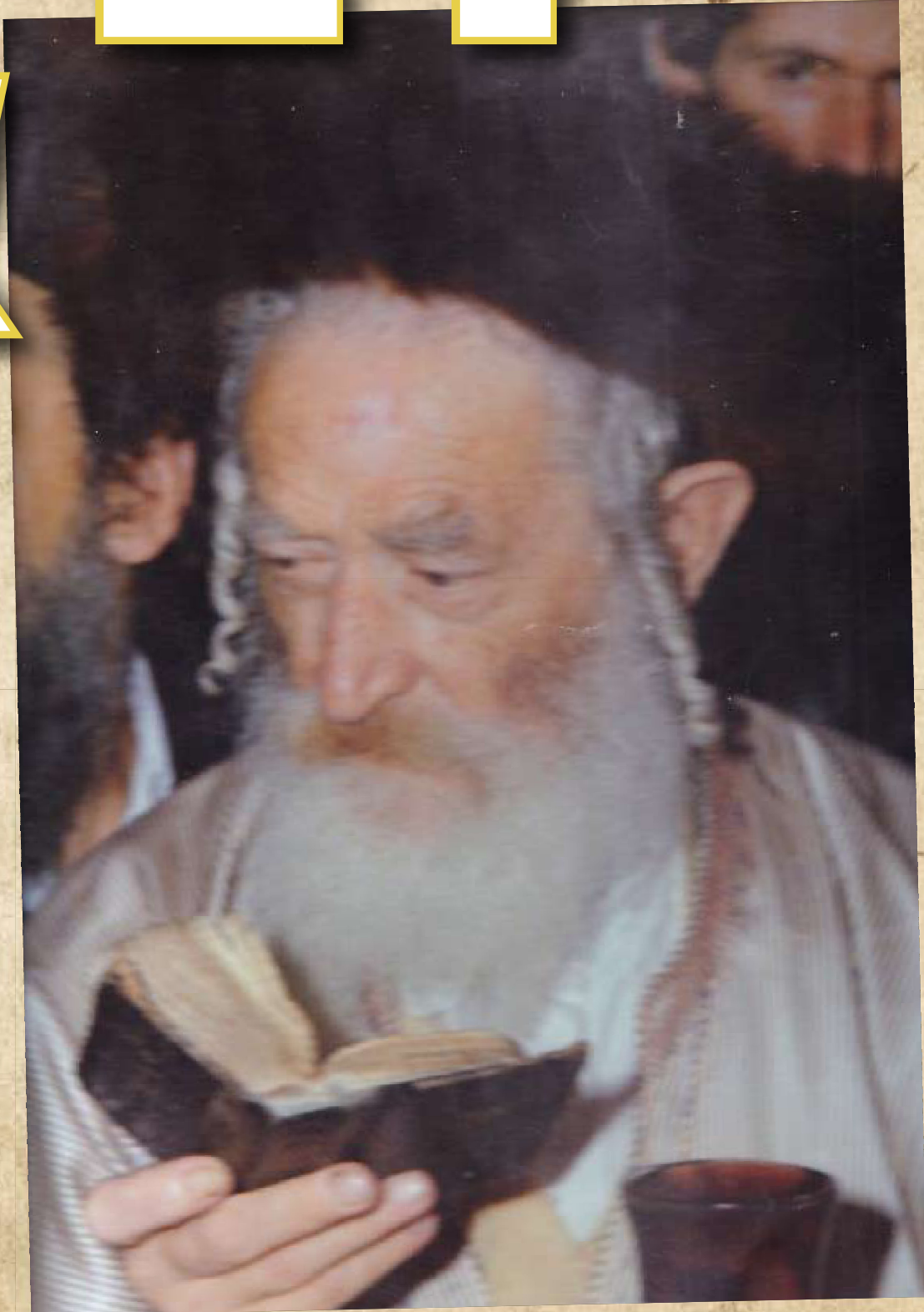

'העדה' במאמר מלהיב על דמותו הפלאית של רבי מאיר כהן זצ"ל - "אזרח מלכות ע

"רבי

א

רבי מאיר בהכנסת ס"ת בישיבת תורה ויראה (השני מימין). הגרא הרה"צ רבי יעקב תפילינסקי מוחא כף. משמאל נראה להבדלח"ט

הנשמה הפשוטה עומד לשיר למשל את הבקשה הנשגבת: "לב טהור ברא לי אלקים", אינו יכול להשקיע ולבטא בניגונו יותר ממה שהוא מרגיש בעצמו כשהוא אומר "לב טהור". (ולא נדבר על אלו שלוקחים את הפסוקים הקדושים ועושים מהם ליצי ליצנות).

אם תמצוי לומר, כאן טמון סוד ניגוניו של הרה"צ רבי מאיר כהן זצ"ל. רבי מאיר כהן "חי" את הגאולה וימות המשיח בעוצמה כזאת שהוא "ראה" במו עיניו את "חליינו הוא נשא ומכאובינו סבלם... ובחבורתו נרפא לנו" או את המצב המופלא של "וגר זאב עם כבש ונמר עם גדי ירבץ ועגל וכפיר ומריא יחדיו ונער קטן נוהג בהם". את הקביעה הזאת לא קבע מי שהכיר, אלא כל אדם מן השורה שישמע את קולו של רבי מאיר כהן בוקע מן הטייפ המיושן כשהוא משורר את דברי הנביא ישעיה: "מי האמין לשמועתנו... אכן חליינו הוא נשא ומכאובינו סבלם, ואנחנו חשבנוהו נגוע... ומעונה. והוא מחולל מפשעינו מדכא מעוונותינו מוסר שלומינו עליו ובחבורתו נרפא לנו". מי ששומע אותו משורר את הניגון הזה, ולא משנה מי, אומר מיד שהאיש נמצא ב"תוך" המילים הללו.

עולם הבא ולימוד

תורה – מאי עדיף?

"מן הניסים... מן הניסים... הגדולים המפורסמים, אדם מודה בניסים הנסתרים. שהם יסוד התורה כולה, שאין לנו חלק בתורת משה רבינו עליו השלום עד שנאמין שכל דברינו ומקרינו שכולם ניסים... אין בהם טבע ומנהגו של עולם בין ברבים בין ביחיד הכל בגזרת עליון... אלא אם יעשה המצות יבטיחנו שכרו ואם יעבור עליהם יכריתנו ענשו..."

נו, ר' איד, הדברים שהם יסוד היסודות של כל יהודי שחקק הרמב"ן בפרשת בא, האם אתה יכול לחזור על הלשון הזה? בעל פה? ולאחר שתלמד את הניגון, האם תוכל לשכוח את הלשון? גם אם תרצה?

אם יורשה לכותב שורות אלו שנמנה על הדור הצעיר יותר, ולא זכה לנשום את האוויר שנשם רבי מאיר כהן, לציין כאן את החוויה האדירה

קודם פטירתו, נסעתי יחד עם חברי מירושלים לקבל מפני החזו"א ברגל... ופנה לאחד מתלמידיו הנאמנים ואמר: "זינגט עפעס לכבוד די געסט פון ירושלים", ומשפתח התלמיד בשיר נענה החזו"א ואמר: הרי יודע אתה שהנני אוהב שהסברה תהא תואמת עם הגמרא (כאומר, שישיר שיר עם מילים) מיד פצח רבינו זצ"ל בשיר הידוע על התיבות במשנה "רבי מאיר אומר כל העוסק בתורה לשמה וכו'... ולפלא שפחות מחודש ממעמד זה, בט"ז חשוון, כאשר נסתלק החזו"א לגנזי מרומים, נעמדו גדולי הדור להספידו וכולם פתחו דברי הספידים במשנת רבי מאיר אומר כל העוסק בתורה לשמה וכו'. (מעשה איש ד"ז עמ' ח')

"מי האמין לשמועתנו..."

פעמים, כשהאוזן שומעת איזה ניגון, יכול האדם לתהות על קנקנו של הניגון ולשאול את המלחין או את הניגון בעצמו, וכי יש קשר בינך לבין המילים ש"הולבשת" עליהם? וכי מפרש אתה את המילים הקדושות עליהם אתה שר? או שאין המילים אלא "אמצעי" גרידא ללחן שהלחנת, והרי הם המילים "נושאי סבל" של הלחן?

וכל כך למה?

הכל תלוי באיש שמאחורי הניגון, בנשמתו, בנפשו, ובמטרתו.

לא נטעה אם נאמר שמלחינים רבים נשמה פשוטה להם, כמוני כמון, ואין האיש הפשוט יכול לבטא בשירתו ובלחניו יותר ממה שהוא. ואינו יכול להשקיע "יראת שמים" בניגון יותר מן ה"יראת שמים" שיש לו. כשהמלחין בעל

[מאת צ. בטלמן]

אם יש את נפשך להכנס אי פעם בחיך לעולם הניגון האמיתי, ואנו מדגישים שוב את המילה "האמיתי", כלך לך אצל ניגוני הרה"צ רבי מאיר כהן זצ"ל המשורר הירושלמי הגדול. או אז מובטחת לך חוויה מרוממת בעלת סיכויים אמיתיים שתחדור אולי לפנימיותך ואולי אף תחולל שינויים מבורכים בנשמתך.

מי מאיתנו, אנשי ירושלים, אינו מכיר את הניגון העוצמתי: "רבי מאיר אומר". ומי מאיתנו אחר שמתיישב עם עצמו, עוצם את עיניו ומשורר את ה"רבי מאיר אומר" עם כל ההדגשים, לא יעיד על עצמו שזה עתה הבין, אולי לראשונה, פירוש מחודש לגמרי במשנה היסודית והעיקרית בחיי היהודי ובמעלתו העצומה של "העוסק בתורה לשמה".

רבי מאיר אומר... כל העוסק... בתורה... בתורה לשמה... זוכה, זוכה, זוכה, לדברים, לדברים, לדברים הרבה...

ולאחר שהנפש מתרוממת מגיע ההמשך המרטיט: "ולא עוד... אלא, אלא, שכל העולם, שכל העולם, כוולו כדאי הוא לי".

עתה מגיע הפירוט המלבב: נקרא, ריע, ריע, ריע אהוב... אוהב את המקום, אוהב את הבריות... משמח את המקום משמח את הבריות...

מי שמכיר את הניגון הזה יודע על מה מדובר.

א אנדער וועלט. אנדערע השגות!

ולא שהניגון הזה זקוק להסכמות ממאן דהו, אחר שקיבל את הסכמתו של מרן החזון איש זיע"א, מי צריך עוד... וכך סיפר הגר"ח ברים זצ"ל: בחג הסוכות תש"ד פחות מחודש ימים

תולדותיו:

הרה"צ רבי מאיר כהן זצ"ל נולד בחודש אב בשנת תרס"ג לאביו הרה"ג רבי יחיאל צבי הכהן שהיה בן הרה"ג רבי חיים יששכר דוב מחבר הספר "טוב מאוד" על ענין זכירת יום האחרון, בהסכמת גדולי ירושלים, הוא עלה מגולת הונגריה לדור בירושל"ו. בהיותו בן י"ד התייתם מאמו ע"ה בשנת תרע"ז בעת המלחמה בזמן הרעב ומחלות ר"ל, ועברו עליו ימים קשים בבחורותו באין לו בית נכון.

למד ב"עץ חיים" והצטיין בלימודיו ובצדקתו וביראתו הקודמת לחכמתו. בהגיעו לפרקו נשא את בתו של המוהל הירושלמי המפורסם הרה"ג רבי ישראל הלפרין זצ"ל. מרן הגר"ח זוננפלד זיע"א היה השליש שהושלש אצלו הנדן עבור בני הזוג רבי מאיר וזוגתו מרת פעשע מרים ע"ה. הוא נמנה על מייסדי ת"ת "תורה ויראה" יחד עם הרה"ג רבי אהרן קצינלבוגן והרה"ג רבי יעקב רוטמאן זצ"ל ושימש שם כ"בוחן" וכמכוין דרכם של המלמדים. כמ"כ שימש כבוחן בת"ת "שומרי החומות".

יחד עם רבי עמרם בלוי זצ"ל ורבי אהרן קצינלבוגין זצ"ל עמד בראש המערכות הציבוריות למשמר הדת. תחילה במסגרת "צעירי אגודת ישראל", ואף נבחר לשמש כציר בכנסיה הגדולה מטעם צעירי אגו"י בירושלים, לאחר מכן היה בין מקימי "נטורי קרתא" ועל ראשיה נמנה כל ימי חייו. יחד עם מחותנו הרה"צ רבי עמרם בלוי זצ"ל עמד בראש מערכות היהדות החרדית הנלחמת על נפשה.

בירושלים הוכר כאבי המחנכים וכמכוון דרכם של המלמדים ב"תורה ויראה" ו"שומרי החומות" ובעצם כמכוין דרך החינוך של ירושלים כולה, הוא עמל רבות כדי לרומם את רוחם של אנשי ירושלים ולנטוע בהם שמחה ורוממות.

הרה"צ רבי מאיר כהן נפטר ביום ח' טבת תשמ"ב כשהוא מותיר אחריו משפחה מפוארת, חתניו: הגאון רבי יהודה שפירא זצ"ל מגדולי תלמידי מרן החזון איש וראש כולל חזון איש. להבחל"ח הרה"ג רבי דוד בלוי שליט"א בנו של מורינו הרה"צ רבי עמרם בלוי זצ"ל. הרה"ג רבי יוסף משה סופר שליט"א ראש כולל "עוללות אפרים" בירושלים והרה"ג רבי אברהם הורביץ שליט"א. נכדים ונינים המפארים את פני המזרח בתפארה.

"י בלומנטל רוקד עם הס"ת, מאחוריו נראה הרה"ג ר' ישעי בלויא שליט"א

שנחקה בלב השומעים, בחורים צעירים, ששמעו את הניגון הזה מושר ברגש שאין לו תיאור במילים בליל שבת מפי הגאון רבי חיים ברים זצ"ל (שהיה דבוק בניגוניו של הרה"צ רבי מאיר כהן וחיבבן עד לאחת והיה משורר ומלמד לכל בכל הזמנות). איה העט שתתאר, איה הבלבלר שיתיימר, איה הגויל שישא עליו, איה הדיו הגשמית שתעזיז פנים.

"עולם הבא איז א גוטע זאך, לערנען תורה איז נאך א בעסערע זאך, ווארף אוועק יעדן יאך, לערן תורה נאך און נאך, עולם הבא איז א גוטע זאך". זה השיר שרבי מאיר כהן הביא, המציאו וחקקו בלבבות!

נצחיות וניגונים נצחיים

ואם נחליט בדווקא למלאות את הגוילים כולם נמשיך לתאר את ה"כך היא דרכה של תורה", ואת ה"אם אתה נותן לי אלף אלפים דינרי זהב, אין אני דר אלא במקום תורה", ואת ה"התנהג עמו בתמימות...", ואת ה"מעשה באחד שלקח סנפירינו..." ואת ה"תניא רבי יעקב

אומר אין לך כל מצוה קלה שכתובה בתורה שמתן שכרה בצידה שאין תחייית המתים תלויה בה", ואת ה"כל הזהיר במצוות ציצית זוכה ומשמים אותו אלפיים ושמונה מאות עבדים", ואת ה"שבענו בבוקר חסדך...", ואת ה"משל למלך בשר ודם שהיה עובר על בית המכס", ואת ה"זכו נזירה משמן צחו מחלב אדמו עצם מפנינים ספיר גזרתם", ואת ה"אלה שני בני היצהר". ואת ה"וכוונת כל המצוות שנודה לשמך", ואת הציוריים המופלאים של קטעי פסוקים ומדרשים ופיוטים מכל חלקי התורה הקדושה שקובצו יחדיו לניגון אחד, ומותירים את השומע משתומם על הגאונות שב"צושטעל".

ומכיון שלא נוכל למלאות את הגוילים כולם, לא נזכיר אפילו לא ברמז את שאר השירים האהובים, עליהם גדלנו, אנחנו ילדי ובחורי ירושלים, ואותם אנו שרים בכל הזמנות, ולאחר כל שיר כזה יוצא לגמרי החשק לזמרר איזה ניגון עכשווי ש"התלבש" בזדון או בשגגה על פסוק מקודש כשהקשר ביניהם אינו קיים כלל ועיקר. ובמוח מקננת המחשבה: או להם מלחיני דורנו הצבעוני והשטחי, שלא זכיתם, נעבאך, לשמוע את "ניגוני מירון" השייכים לנו, ירושלמער אידן, כשהם הופכים ל"נשמה" של פסוק או מדרש או פיוט קדוש, נעבאך נעבאך, מסכנים אמיתיים אתם שספק אם טעמתם פעם ניגון של "יראת שמים", שבעצמותיכם לא נמסך מעולם טעם אמיתי של ניגון יהודי מלא חן ופשטות. או לכם מלחיני דור האינסטנט, הדור בו מוקצב לכל שיר חודש או חודשיים בו הוא מזדמר בפי כל ומיד לאחריו הוא שוקע בתהום הנשיה, כאותו קיקיון דיונה שבן לילה היה ובן לילה צלל כעופרת ולא נודע כי באו אל קרבנה מבלי להותיר אפילו רושם של צל אחריה. הכי שמעתם פעם ניגון "נצח", הכי יש לניגונים שייכות לנצחיות? שמעו נא אתם המלחינים השטחיים ניגון אחד של רבי מאיר כהן, ותדעו לכם מהו ניגון יהודי!

"זו הפתיחה של המאמר על רבי מאיר כהן?"
- מזדקק מאן דהו שקרא את המילים הראשונות

והזדעזע כולו - "הפכת אותו למשורר? למנן? הענין הזה של הניגונים הספוגים ביראת שמים היה אחד מהסעיפים הקטנים בשולחן ערוך הגדול ששמו רבי מאיר כהן".

את המאמר הזה צריך לפתוח בצורה שונה לגמרי! רבי מאיר כהן היה "צדיק יסוד עולם", את התואר הגדול הזה עליו, לא כתב אדם מן השורה, אלא חתנו הגאון המפורסם רבי יהודה שפירא זצ"ל ראש כולל חזון איש בבני ברק שכתב זאת בנוסח המודעה שהודיעה על הלווייתו. מי שהכיר את הגאון רבי יהודה שפירא זצ"ל יודע שלא הוציא מפיו תארים על אדם מבלי שיתאימו לו במאת האחוזים, כל שכן שלא לפרסם ברבים.

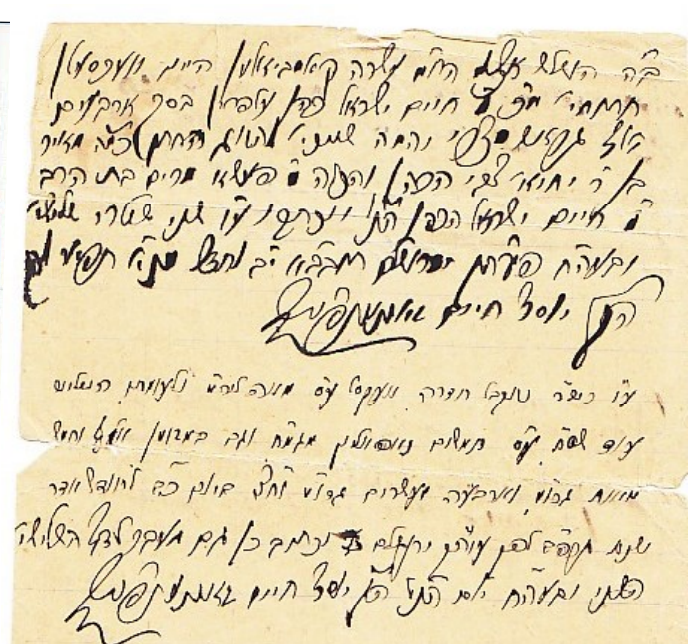
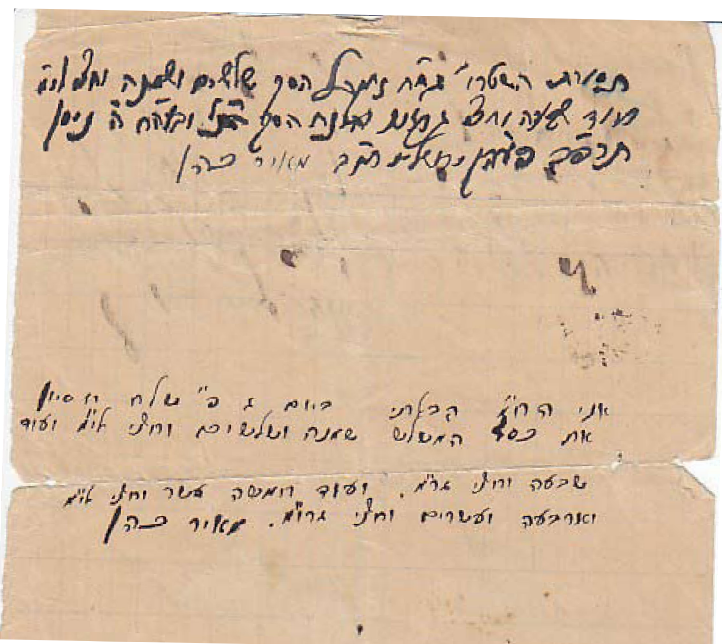
ואם כבר על הניגונים, צריך להסביר לציבור מה עמד מאחורי זה? ומדוע השקיע רבי מאיר כהן שהגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל אמר עליו בצעירותו: "עס וואקסט דא א נייער רבי עקיבא איגר", את מעט מהגאונות שלו ואת הכשרונות שלו ביצירת ניגונים?

והוא צודק, זה שהזדקק, בכל מילה!

מלחמת השמחה

כדי לכתוב על אישיות כבירה שכזאת צריך לעמול קשה, כדי להתיימר לצאת ידי חובה, לכל הפחות, אבל זאת אנו אומרים מראש שלא נצליח, ננסה לפחות לגעת בנקודות, אולי נצליח. רבי מאיר כהן היה יהודי שכל כולו "יהודי"! באישיותו התגלמה היהדות המקורית שבמקוריות כמות שהיא! וכל מה שנכתב מכאן ואילך וכל מה שנספר יהיה המשך ופירוש להגדרה הזו. אותו הדור, התדרדר העולם היהודי כולו, ממצב שרוב מניינו היו שומרי תורה ומצוות למצבו כיום שרובו של העולם היהודי סטה מן הדרך לעבר פי פחת.

כוחות כבירים השקיעו הציונים הרשעים כדי להפוך את לבב העם אליהם. והם, לדאבונינו הצליחו במעלליהם המתועבים. עד כדי כך היתה פגיעתם רעה שבאותו דור היתה הרווחה כמעט נחלתם הבלעדית. לעומתם בבתי היהודים החרדיים, שלט שר העניות והדחק ביד רמה,

מסמך נדיר: שטר השלשת הנדן של רבי מאיר וזוגתו, לידי מרן הגרי"ח זוננפלד זי"ע

שמחת ל"ג בעומר ברחובות ירושלים בראשות הרה"צ רבי
עמרם בלויא, והרה"צ רבי מאיר כהן. בדרכם לבית מדרן הגר"ז
מבריסק זי"ע. מימין יצחק שפילער מנגן בקלרניטו

ודיכא ביד קשה כל גילוי של שמחה.
הציבור החרדי היה מיואש! דרך רשעים צלחה,
הם שולטים ברמה. גם בקרב היהדות החרדית
נכנס המושג הזה: זיי זענען פרייע, וממילא מותר
להם!...

מתוך כל הקלחת הנוראה הזאת היו שני
אנשים בלבד, שלדידם לא קרה כלום, הם
התייחסו למציאות הסובבת אותם כאל משבר
זמני בר חלוף. האחד היה הרה"צ רבי עמרם בלוי
זצ"ל והשני הרה"צ רבי מאיר כהן זצ"ל. שניהם
כמו נשמה משותפת חצובה מהיכל עליון משותף
פועלים כל אחד במישור משלו, מאמינים בכל
ליבם שהכל יעבור והיהדות תחזור להיות כמות
שהיא, במלא מקוריותה.

הרה"צ רבי עמרם בלוי זצ"ל לא הסכים
להגדיר את המציאות באופן שונה ממה שהכירו
לפני חמשה דורות. גם כשכל העולם סביבו
היו שקועים בחילול שבת, והיהודים החרדים
התיימשו כליל, הוא חש בכל חילול שבת את
הכאב הנורא, הוא הרי אחי! יהודי! וכשכואב
זועקים, ורבי עמרם זעק בכל ליבו. ורבי עמרם
הצליח, והצלחתו מהדהדת עד עצם הרגע הזה
לדורי דורות. הוא הותיר אחריו יהדות מקורית
אליה יחזרו כולם כשפריקת העול תימוג ותיעלם
כעשן.

מחותנו הרה"צ רבי מאיר כהן היה השני שלא
התיימש בכלל. רבי מאיר כהן חי עכשיו על חשבון
העתיד, הוא ידע שהמצב שכלל ישראל אינו חי
עם הקב"ה הוא מצב זמני, בר חלוף, והאמין
בכל ליבו שבכוחנו אנחנו החרדים היחידים
לסובב את הגלגל בכל כוחנו חזרה, ולהחזיר
לקדמותו. רבי מאיר כהן כרבי עמרם בלוי לא
שקט על שמריו הוא השקיע את כל מהותו ואת
כל כשרונותיו העצומים ואת תמצית חלבו ודמו
במאבק שלו: מאבק השמחה.

רבי מאיר כהן החליט בדם לבבו ללחום את
מלחמת השמחה, ולהשיבה אל כל בית יהודי!
הגאון רבי מאיר דוד הלפרין זצ"ל שמע מראש
ישיבת עץ חיים הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל
שרבי מאיר כהן הוא "הרבי עקיבא אייגר" של
הדור הבא. ורבי מאיר כהן, המחפש הגדול שהותיר
אחריו כתבים רבים בחידושי החלטי להשקיע את
כל כולו כדי לשנות את המצב רוח בבתי ישראל
הנמקים בעניים ובעצבונם. שעות רבות היה יושב

ורבי מאיר כהן הצליח במלחמתו, הוא
הצליח להחזיר את השמחה אל הלבבות ולרומם
את הגאווה היהודית. עד שבמינו, שכולנו בני
היהדות החרדית גאים בקיומנו, ואין לנו שום
קנאה בריקנות החילונית ובחייהם החלולים, אין
הרבה שידעו לייחס את המהפכה למי שחוללה
והקדיש את תמצית חייו למענה; רבי מאיר כהן!

משמח את המקום – משמח את הבריות

כאמור, רבי מאיר כהן חי כל ימיו בעניות.
כל פרוטה היתה מחושבת אצלו. וכדי להשיג
שמחה בלבבות הוא מצא דרך להשיג את התקציב
הדרוש לכך.

הא כיצד?

כל יהודי מפריש מכספו, כדי לקנות עליות
לתורה. אולם רבי מאיר בהיותו כהן, היה מקבל
עליות ללא תשלום. את הכספים הללו היה רבי
מאיר כהן חוסך כדי לשכור את "יצחק שפילער"
עם הקלרינט הגדול שלו, עם השאר היה קונה
מעט "חלבה", הממתק המבוקש של הימים ההם,
ומקיים כינוס "ראש חודש" ומשמח את כולם.
את שמחת ל"ג בעומר ששרתה בימים ההם
במאה שערים קשה לתאר. רבי מאיר כהן הנהיג
שמחת "חאלאקה" אדירה בבית המדרש "קהל
יראים" ובראשה עמד יחד עם מחותנו הרה"צ
רבי עמרם בלוי זצ"ל.

השמחה היתה מתחילה בבית המדרש קהל
יראים, ומשם היתה יוצאת תהלוכה אדירה על פני
רחובות מאה שערים בשירה ובזמרה עד לביתו
של ה"רב". בחיי חיותו של מרן הגאב"ד המהר"ץ
דושינסקיא זיע"א היתה התהלוכה מגיעה עד
לביתו ושם היה מרן מהר"ץ דושינסקיא זצ"ל
גוזז את שערות ראשו של ילדי החאלאקה. לאחר
פטירתו בתש"ט היתה התהלוכה מגיעה לבתי

בינו לבין עצמו ולוקח את "ניגוני מירון" ומסדרם
לקטעי פסוקים מדרשים ופיוטים. את הניגונים
הוא עשה "רבי עקיבא אייגר דיג" - כמו שמגדיר
לנו נכדו הגאון רבי חיים ישראל שפירא שליט"א
ראש ישיבת שערי תורה בבני ברק.

"בתורה ויראה" הת"ת בו כיהן כבוחן היה
מקדיש שעות רבות ללמד את ניגוני המשמחים
והמעוררים והיה מוביל אדירה של שמחה
שתשרור בכל כיתות הת"ת.

והשמחה של רבי מאיר כהן היתה פורצת
מ"תורה ויראה" ומ"שומרי החומות" היכן שכינה
כבוחן, והתפשטה על פני בתי אונגריין ומשם אל
בתי גייטין ומאה שערים ומתפשטת לכל מקום
שדבר המלך מלכו של עולם מגיע. ומן הבתים,
בתי ישראל קדושים, בוקע קול שירת כיסופי
הגאולה וימות המשיח. "וגר זאב עם כבש ונמר
עם גדי ירבץ" הופך להיות משהו שעומד כאן ליד
הפתח.

בפדיון הבן עם מרן הגאב"ד
רביה"ק מסאטמאר זי"ע

נייטין אל ביתו של מרן הגאב"ד הגאון רבי זעליג ראובן בענגיס זיע"א ולאחר פטירתו בתשי"ג היתה התהלוכה מגיעה לרחוב פרס לביתו של מרן הגר"ז מבריסק זיע"א, שהיה יושב במרפסת הבית ומתבונן בהנאה על השמחה והריקודים למרגלות ביתו.

כוחות רבים השקיע רבי מאיר כהן בקיומה של שמחה גדולה זו. הוא הוציא "דגל" מיוחד עבור ילדי החאלקה. עליה חקק מעשה חושב את דברי הגמרא בסוטה ופירש: "אתה גוזי אתה מראשי יצרת ראשי תחילה. דגזי לישנא דרישא כמו גזי נזקך שער ראשך תלשי וגלי ראשך". בטבלה מיוחדת בה אפשר לקורא מכל צדדיה מימין ומשמאל ומלמעלה למטה ובאלכסון ובסירוגים מסירוגים שונים למעלה ממאה אלף מליון מיליארד פעמים (מספר בן עשרים אפסים). על פסוק זה גם הלחין את שירו הידוע!

בכלל היה רבי מאיר כהן דבוק עד מאוד במצוות "פאת הראש והזקן" ה"תעודת זהות" של היהודי. היו לו חידושים עד בלי די על המצווה הזאת, וכל מי שהיה פוגש ומשוחח עמו היה בפיו

חידוש מן המוכן על המצווה הנשגבה. וכשהוקמה המדינה הטמאה וכל אזרח היה צריך למלא שאלון. מילא רבי מאיר כהן את השורה השואלת: מחזיק תעודת אזרחות/דרכון לאומי במילים אלו: מצוות פאת הראש והזקן. מס' ר"ב-ר"ג בתר"ג מצוות של מצוות השם. שהוצאה ביום: מתן תורה. ע"י: מלך מלכי המלכים הקב"ה בשישי בסיון ב' אלפים תמ"ח לבריאת העולם.

בימינו אלה, כשבחג הסוכות כולנו נוהרים ל"שמחת בית השואבה" כדי לקיים את צווי השי"ת "ושמחת בחגך" אין הרבה שידועים שהאיש שפעל ועמל קשות כדי להחדיר את ענין קיום שמחת בית השואבה היה רבי מאיר כהן!

לא רק לדורות הצליח רבי מאיר כהן להחדיר את השמחה והגאווה היהודית, אלא אף בחייו זכה לראות את השמחה מתפשטת על פני המרחב ומצילה אינספור נערי ישראל שחוו את שמחת המופלאה ונתמלאו ב"יגבה לבו בדרכי ה'", והסתכלו על חיי החילונים במבט האמיתי, חיים של הבל וריק!

למרות סאת מכאובים – צהלתו בפניו

וכל מי שהכיר את שמחתו הגדולה של רבי מאיר כהן יכול היה לחשוב שחיי התנהלו על מי מנוחות. ולא היא, סבלותיו היו למעלה ראש, אולם הוא לא התחשב בהם כלל. "העולם הזה" מעולם לא האיר פנים בצורה מיוחדת לרבי מאיר כהן!

מיטת ימי בחרותו של רבי מאיר כהן היתה הריצפה המקורה של "חצר שטרויס" המפורסמת. שם בחצר, ללא קורת גג לראשו היה לן את לילותיו.

כל כך למה?

בשנת תרע"ז השנה הכי קשה בתולדותיה של ירושלים עיר הקודש נפחה אמו הצדקנית את נשמתה ברעב ובמחלות, יחד עם עוד מחצית מתושבי ירושלים. רבי מאיר כהן היה אז בחור צעיר בן 14 שנה ונשלח לגדול כיתום בבית אחת מקרובי משפחתו. אבל רבי מאיר

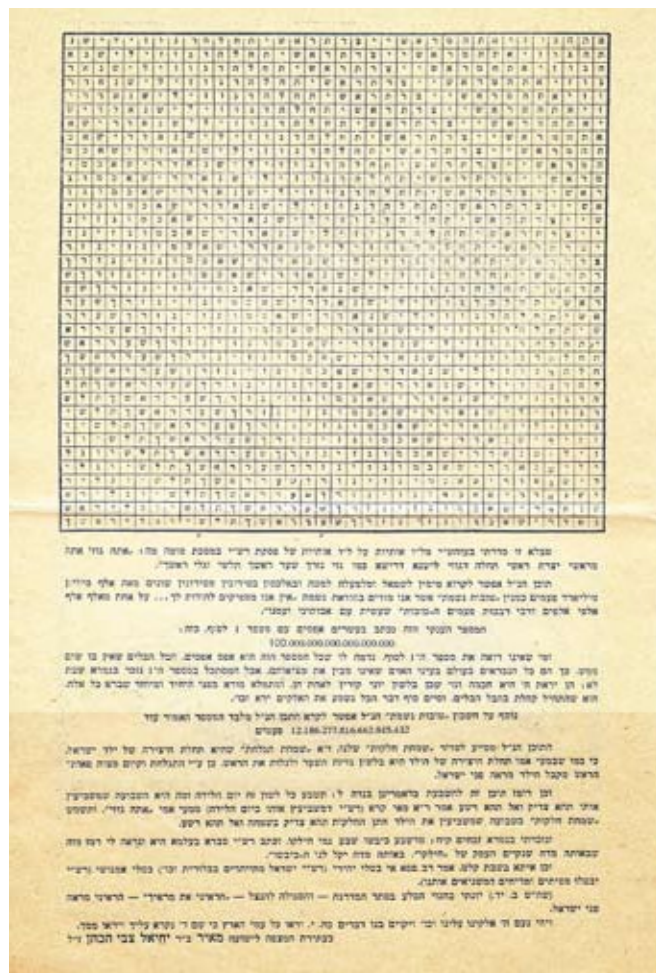
כהן, כבר אז בתור בחור צעיר לא היה מרוצה כל כך ממדרגת הצניעות ששרתה אותו קרובת משפחה. מה עשה? קם וברח לנפשו! היהדות חשובה יותר! הנשמה חשובה יותר! וכך העביר את לילותיו ב'חצר שטרויס'. ללא בית. מסירות נפש בלתי נתפסת במושגיו אנו.

ייסורי העניות פקדוהו עד סוף ימיו ממש. והאיש הכי שמח והכי רגוע והכי הכי מרוצה על פני כדור העולם כולו, דומה שלא נטעה אם נקבע שזה היה רבי מאיר כהן!

כשנפטר רבי מאיר עמד הספדן המגיד הירושלמי רבי שלום שברדון ובכה: "רבתי, אנו מספידים פה יהודי שאכל ארבעים שנה "שווארצע ברייט מיט שווארצע שמך".

היתה לו מין שלוה פנימית עצומה שנבעה מדבקותו באמונה ובקדושה, אותה שלוה פנימית הקרינה על כולם.

ובסוף ימיו, כשחלה והוטס לבית חולים בחו"ל כדי לנסות להציל את חייו. בדקו הרופא הגוי פעם אחר פעם עד שנאלץ לבשר שימיו על פני האדמה ספורים. רגיל היה אותו רופא בכגון דא. רבי מאיר כהן לא היה הקליינט הראשון שבישר לו בשורה מרה זו. אולם התגובה של רבי מאיר כהן למשמע הבשורה הנוראה הפתיעה אותו כליל. רבי מאיר כהן קיבל זאת בשלווה מוחלטת וביקש לצאת ו...לפצוח בריקוד!!! על החסדים שהשי"ת עושה עמו תמיד, ועל כך שהוא מקוה עוד בשארית כוחותיו לעבוד את השי"ת עד אפס כוח. הרופא היה המום לגמרי. מעולם לא ראה כזאת. בו במקום וויתר על החוב הכספי ובמחלקה כולה השתררה אירה אחרת לגמרי,

הדגל המיוחד שהדפיס לחגיגת ל"ג בעומר

ותשחק ליום אחרון

ומה היתה צוואתו של רבי מאיר כהן?

את הקטע הבא יש לקרוא פעם אחת, ולאחריה פעם נוספת, לעשות אתנחתא, לנסות לעכל את הדברים, ולאחר העיכול לחשוב מעט על עוצמת הדברים וגם אז, ספק אם נבין את ההשגות העצומות של ה"פארציטישע אידן" שהתהלכו עד לפני שלושים שנה על אדמתינו, אולי נבכה מעט את "ירידת הדורות" ואם נשאף לקבל שייכות, והיה זה שכרינו.

רבי מאיר כהן אמר לפני פטירתו שאם הדבר לא היה נתפס כמשונה ומוזר בפי הבריות היה מבקש שילווחו אל קברו ב"כלי זמר" בשיר ובמחול בתוף וכינור!!!

חתנו הרב הגאון רבי יוסף משה סופר שליט"א חזר לאותה שעה נשגבת ומשחזר את הסברו המופלא: צריך להודות להש"ת בשיר ובזמר על כך שנפטר מן העולם כיהודי "מאמין" בה ובתורתו!

כמה היו מוכנים בניו של יוחנן כהן גדול ששימש שמונים שנה בכהונה גדולה ולבסוף ימיו נעשה צדוקי לשלם על כך שאביהם יפטר מן העולם כיהודי מאמין! הלא את כל חללי דעלמא היו משלמים על כך! והנה אם זוכים ליפטר בעולם כיהודי כשר מאמין בה ובתורתו הקדושה וכי יש לך שמחה יותר מזו.

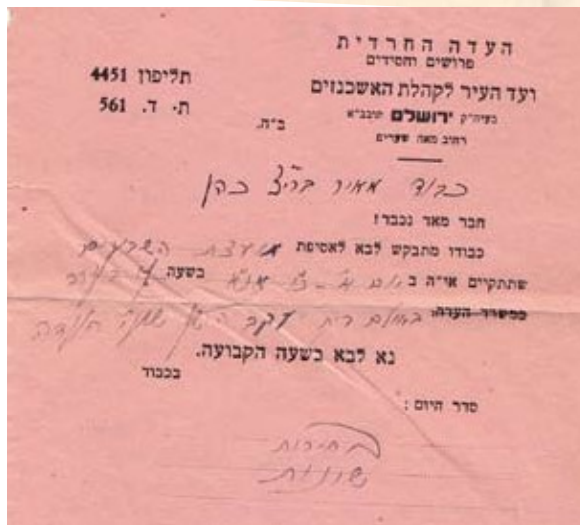
למען מצוות פאת הראש

אכן היה רבי מאיר כהן מאמין ו"יהודי" בכל מהותו וישותו. מכאן נבעה שמחתו הגדולה, מכאן הגיעה מלחמתו הגדולה להחדרת השמחה בכל שכבות היהדות החרדית שנאבקה על נפשה.

רבי מאיר כהן חי את העולם הבא עם העולם הזה ללא מחיצות. העולם הבא לא היה אצלו משהו מרוחק, מעבר לעולם הזה! אלא הוא חי כאן עולם הבא'דיג. המיתה בשבילו לא היתה אלא כמעבר בין דירה לדירה. הוא חי את הגאולה ואת ימות המשיח וחיכה לביאתו באופן הכי מוחשי. הוא לא התייאש גם כש"המציאות" היתה שהיהדות הנאמנה שקועה ביאווה. הוא ראה את העתיד עכשיו והאמין בכל לבו שהוא יצליח לסובב את הגלגל בחזרה אל היהדות המקורית כמות שהיתה.

מכאן נבעה השקעתו העצומה בילדי הספרדים. הוא כאב את שקיעתה של יהדות המזרח המפוארת והריסתה בידי פושעי ישראל מקימי המדינה שהעבירו על דת. והוא סבר תמיד שהכל מצב זמני והם יחזרו להיות יהדות מפוארת.

חתנו הרב הגאון רבי יוסף משה סופר שליט"א מספר ל"העדה": זכורני לפני ששים שנה בערך היו באים כל יום אחר הצהריים בת"ת תורה ויראה ילדים מבני עדות המזרח שהיו מגדלים בלורית ולא משאירים פיאות הראש, והיה ר' מאיר נותן להם גרוש לילך לספר להסתפר להוריד את

תקופה אחרת מצאוהו יושב אצל פרופסור יוצא גרמניה יושב ולומד ממנו לקרא בגרמנית! לפליאת המתפלאים הסביר רבי מאיר כהן, כי הוא שם לב שכתביו של רבי שמשון רפאל הירש זיע"א מחזקים אותו באמונה ומכיון שרוב הכתבים כתובים בגרמנית (לפני שתורגמו) לכן הלך ללמוד לקרא גרמנית כדי שיוכל להתעלות באמונה.

כי התעלות אחת באמונה שווה כל הון דעלמא! האמונה היא העיקר החשוב ביותר, עד שכדאי לבלות שעות אצל פרופסור אחד, ללמוד שפה זרה, והכל כדי להתעלות באמונה.

איש האמת

הרה"צ רבי מאיר כהן דבק במידת האמת בכל כוחו. עד שהתואר "איש האמת" הולמו עד מאוד. כשאחד מבני דורנו נחשף ל"מושגים" שלו במידת האמת, יעמוד נדהם ומשתומם עד היכן הגיעה דבקתו במידת האמת.

הוא עצמו אמר לאחד מנכדיו בסוף ימיו: כבר חמישים שנה שלא קרה לי שהוצאתי דבר שקר מפיו! מי מכיר מאן דהו שיכול להעיד דבר כזה על עצמו?! בתו אשת הגאון רבי יהודה שפירא זצ"ל סיפרה לימים שפעם אחת קיבלה ממנו סטירת לחי שנותרה חקוקה בעצמותיה לכל ימי חייה.

היה זה בהזדמנות אחת בה שאל אותה אביה למעשיה. ואמרה לאביה: "איך זאג נאר דעם אמת!" מיד חטפה

הימנו סטירת לחי: יש אפשרות אחרת? וכי אפשר פעם שלא לומר רק את האמת, שאת מדגישה: איך זאג נאר דעם אמת? אלע מאל זאגט מען נאר אמת! סטירת לחי זו נותרה חקוקה בעצמותיה כל ימי חייה, על מעמד זה היתה מספרת פעם אחר פעם כשהרצתה להשריש את מידת האמת.

חתנו הגאון רבי יוסף משה סופר שליט"א מספר בשיחה מיוחדת ל"העדה": באותם הימים כשעוד לא הורשה מטעם השלטונות לסחור בדולרים, התנהל שוק שחור בדולרים. אם בשער היציג היו יכולים לקבל עבור כל דולר לירה ושומונים אג, היו יכולים לקבל בשוק השחור שלש לירות ויותר. רבים היו נוהגים לפרוט דולרים בשוק השחור, אך איש האמת לא היה פורט מעולם דולרים בשוק השחור, גם צ'קים לא היה פורט אצלם. הסיבה לכך היא פשוטה, אם ייתפס אי פעם סוחר כזה הלא ילכו השלטונות אצל כל הקליינטים לברר אם התעסקו עמו, ובמצב כזה, לומר את האמת לא יוכל שלא יכנס לגדר "מוסר", ולשקר ולא לומר את האמת, איש כרבי מאיר אינו מסוגל להוציא דבר שקר, לכן לא התעסק מעולם עם אלו כדי שלא יצטרך להוציא מפיו דבר שאינו אמת.

על דירתו בשכונת קטמון אליה עבר לאחר מלחמת תש"ח הוצרך לשלם מיסים לשלטונות. בהיותו עני מרוד שהתפרנס בקושי למחייתו, אמרו לו שאפשר לסדר "הנחה". החל רבי מאיר

הבלורית. ואח"כ כשבאו מסופרים היה נותן להם מטבע יותר גדולה (דוגמת שילינג, חמש גרושים) שהיה מסתכם בסכום גדול לפי ערך יכולתו. שאלו אותו הלא אתה יודע שכולם יחזרו ויגדלו בלורית, ולא ישאירו פיאות, ענה "אולי ישאר מהם אחד, הכל כדאי!"

ואם ירצה מאן דהו לחוש מהו "יהודי"! אולי ימחישו לו שני הסיפורים הבאים מהו יהודי אמיתי בכל רמ"ח ושס"ה.

בתקופה מסוימת בחייו סבל על עיניו. הוא היה מאושפז אצל ד"ר טיכו רופא העינים המפורסם של ירושלים. לאחר הניתוח שעבר על עיניו נאלץ להיות מאושפז בבית החולים במשך חודשיים ימים כשעיניו מכוסות בתחבושות ואינו יכול לראות מאומה.

פעם בשבועיים היו מחליפים את התחבושות, ואז התאפשר למטופל לחטוף מבט קצר על העולם ויושבו. כל אימת שהגיע זמן החלפת התחבושות היה הרופא מברר אצל המטופל מה הוא רוצה לראות באותו רגע חטוף. שמא את אשתו או את ילדיו או משהו אחר היקר לליבו.

רבי מאיר כהן אמר שהוא חפץ לראות את הציצית!!!

הפך בה והפך בה!

'נתפס' ע"י דייר אחר, אולם הוא הצליח 'לתפוס' את שאר חדרי הדירה לעצמו. באחד הימים הגיע 'חייל', נכנס אל הדירה ו'תפס' את שני החדרים בהם השתכן רבי מאיר כהן. הוא הניח מנעול גדול על דלת שני החדרים. ובבית קמה מהומה גדולה. באותם הימים היחס בין חייל בצבא לבין יהודי שומר תומ"צ היה גרוע יותר ממלחמה בין אדם לחיה רעה. לא היה עם מי לדבר בכלל.

באותה שעה בה אירעה ההשתלטות שהה רבי מאיר מחוץ לבית, לאחר שהגיע קידמה את פניו המהומה הגדולה. החייל עומד סמוק כולו ליד המנעול של שני החדרים והויכוחים עולים עד לב השמים.

רבי מאיר כהן ניגש אל החייל בשיא התמימות ושאל אותו: אני רואה שאתה כאן כבר כמה שעות, סמוק באפס כוח, אכלת היום ארוחת בוקר כבר?

ותוך כדי דיבור, שפת רבי מאיר קנקן תה על המיחס. מזג כוס לחייל והגיש לו ארוחת בוקר. החייל שלא הסכים להתנהגות אצילית מן הסוג הזה, אכל ושתה. ניגש אל המנעולים, הורידם, והלך 'לתפוס' דירה אחרת.

איזהו מצוה מהודרת יותר?

מעשה עצום ונורא מספר לנו חתנו הגאון רבי יוסף משה סופר שליט"א: פעם פגשתי את חותני, והוא מספר שיש לו אתרוג "כשר" שמורה הוראה הכשירו. האתרוג היה כשר גרידא אך לא מהודר. שאלתי אותו מדוע אינו יכול לחסוך מעט מכספו כדי לקיים "זה ק'לי ואנווהר". ענה לי מר"ח בפשיטות: אני חוסך עבור מצווה גדולה יותר מאתרוג מהודר!

התפלאתי ושאלתי: מהי המצווה?

ענה מר"ח זצ"ל ואמר: מצוות ה"שלוש".

הסביר ואמר: ישנה מגירה מיוחדת בביתך בתוכה אני מכניס מדי פעם סכומי כסף. המטרה היא שאם יארע לי סכסוך בענייני ממונות ויהיה קשה לי לוותר ואצטרך לתובעו בדין תורה ולריב עמו, וזאת איני רוצה, לכן אני לוקח מן המגירה ההיא את הסכום המקביל לסכום עליו אני מוותר! באופן זה קל לי לוותר ובכך אני מקיים מצוות השלוש.

למעשה מדהים זה יש המשך מופלא כפי שממשיך הגאון רבי יוסף משה סופר שליט"א לספר: באחד מימי חול המועד נתכבדתי לדרוש ב"קרית יואל - מאנארא" שבארה"ב, במהלך הדרשה גוללתי סיפור זה בפני השומעים.

לאחר מספר שנים פגש אותי אברך תושב המקום וחזר בפני על הסיפור ששמע ממני, ואמר לי: דע לך שסיפור זה הציל אותי מעניינים קשים עד מאוד. לא פירט האברך מה שהיה עמו, אך אמר שהיה שרוי בעיצומה של מחלוקת וכששמע על יהודי שהיה חוסך מפתו ומלחמו כדי שלא להיכנס למחלוקת נשא מיד ק"ו בנפשו ועזב את המחלוקת.

מאמר זה, הוא חלק זעיר מן העובדות השופעות על אותו ענק רוח ו"יהודי" בכל רמ"ח ושס"ה. ועוד חזון למועד לפרוש עוד ועוד עובדות מופלאות כהנה וכהנה.

רבי מאיר כהן סירב לכך. והטעם, הבה נחدد את חושי השמיעה ונתפעל: "עוד מעט יבא משיח, יבנו את בית המקדש, ויביאו את תרומותיהם, זהב כסף ונחושת. זהב אין לי, כסף אין לי, אבל הדבר היחיד שיש לי שאני יכול להביא לבית המקדש היא הפיילע מנחושת, לכן אני יכול למכר..."

מידת החסד ואהבת השלום

מידותיו המופלאות של הרה"צ רבי מאיר כהן זצ"ל היו "רבי עקיבא אייגר'דיג", כפי שמגדיר לנו נכדו הגאון רבי חיים ישראל שליט"א ראש ישיבת שערי תורה בבני ברק. הוא השקיע את גאונותו ואת כשרונותיו האדירים בחסד ובהטבה לזולת באופן גאוני.

הסיפורים שופעים כמים שאין להם סוף. אולם הם מרוממים אותנו להשגות אחרות. בתש"ח כשברחו עשרי הערביים משכונת "קטמון", ויהודי העיר העתיקה גורשו מביתם, הלכו מחוסרי הדיור 'לתפוס' דירות ריקות בקטמון.

רבי מאיר כהן הצליח להכנס לדור בדירה רחבה בת ארבעה חדרים. חדר אחד מהדירה

למלאות את הטופס ולפרט את "כל" הכנסותיו ואת כל הנתונים השונים. אמרו לו שאין "חיוב" לפרט את "כל" הנתונים בדווקא, ואם לא יכתוב פרט פלוני או אלמוני יוכל לקבל את ההנחה. אולם רבי מאיר כהן איש האמת היה משלם את המיסים במלואם עד הפרוטה האחרונה, כדי שלא להיכשל חלילה בחיים שאינם אמת.

בתקופה בה תקפה עליו העניית באופן קשה במיוחד, הציגו לו לפתוח חנות מכולת. אולם רבי מאיר כהן איש האמת לא אבה בשום פנים ואופן להתעסק בעניין כזה. הסיבה לכך? הוא חשש שמא אם ישאלו מאן דהו על הקפה אם הוא טרי מהיום, ואפשר ויפלט מפיו עובדה שאינה אמיתית במאת האחוזים, העדיף לסבול את עניותו ולא להוציא מפיו דבר שאינו מתאים עם מידת האמת.

רבי מאיר, היה כאמור, מעמודי החינוך הטהור, בתחילה היה בעצמו "מלמד", ברם אחר תקופה קצרה התפטר ממשרתו. הסיבה לכך הוא ראה בעצמו שהוא אינו יכול להיות מלמד לפי תפיסת האמת שלו. אמרו לו המנהלים: גם אם אינך מצליח להיות מלמד לפי תפיסתך והבנתך עדיין חשוב אתה יותר מכל המלמדים כולם. אבל על רבי מאיר כהן לא השפיע הטיעון ולא כלום. אם אינו יכול למלא את התפקיד לפי ה"אמת" שלו הוא לא ימלא אותו בכלל.

צפיה לישיבה

רבי מאיר כהן היה יהודי ש"ח" את פסוקי הנביא ואת הצפיה לגאולה בצורה מוחשית ופשוטה.

מי ששומע כיום את ניגוניו, שומע את הגעגועים נשפכים מלבו המלא בתוך פסוקי הגאולה, ורואה עד כמה היתה הגאולה חלק בלתי נפרד מנשמתו.

בביתו של רבי מאיר כהן שכן 'פרימוס' של הימים ההם. ועליהם "פיילע" כמו בכל בית יהודי באותם הימים. אולם לשם שינוי היתה לו "פיילע" עשויה נחושת, בזמן בו בכל בית רגיל היתה ה"פיילע" עשויה מברזל או מפח. בזמנים בה תקפו אותו דקדוקי העניות הציגו לו למכור את ה"פיילע" מנחושת ולקנות במקומה פיילע רגילה.

משמאל לימין: הרה"צ ר' ש"ש רוטמן, הרה"צ רבי עמרם בלויא, הרה"צ ר' יעקב מאיר שכטר, הרה"צ ר' מאיר כהן, זצ"ל (מקור התמונה ומעמד הנצחתה אינו ידוע לנו, נשמח אם יחכימונו היודעים)